

Titel**9. april**

Tema:

Besættelsestiden, 2. verdenskrig og samarbejdspolitikken

Fag:

Historie og samfundsfag

Målgruppe:

9. klasse - Bemærk at man skal mindst være 15 år for at se filmen

Data om læremidlet:

Spillefilm: 89 min, 2015, Nordisk Film

Denne pædagogiske vejledning kredser omkring filmens historiebrug og om hvordan denne film er en del af en diskurs, som er opstået i 00'erne omkring en unuanceret kritik af samarbejdspolitikken i Danmark under besættelsen i 2. verdenskrig.

Faglig relevans/kompetenceområder

Vejledningen knytter an til følgende i Fælles Mål for fagene Historie og samfundsfag.

I historie er hovedfokus på kompetenceområdet Historiebrug, og for de tre Færdigheds- og vidensmåls- områder: Historiske scenarier, Konstruktion og historiske fortællinger samt Historisk bevidsthed.

I samfundsfag er der fokus på Færdigheds- og vidensmåls området International politik indenfor kompetenceområdet Politik.

Kapitelinddelingen udfolder ovenstående tematik.

Ideer til undervisningen

Dansk udenrigspolitik og selvforståelse i forhold til egen formåen udenrigspolitisk har skiftet kurs siden begyndelsen af 1990'erne. Særligt omkring Irakkrigen 2003 er det blevet stadigt tydeligere, at der i det offentlige rum hos en række politikere og meningsdannere er opstået en hel ny diskurs indenfor sikkerheds-/forsvarspolitikken og udenrigspolitikken. Denne hviler på to antagelser, dels en historisk, hvor der refereres tilbage til 1930'ernes danske neutralitetspolitik, besættelsen af Danmark 9. april 1940 og samarbejdspolitikken indtil 29. august 1943. Denne fordømmes og italesættes som fejlslagen, ussel og fej. Dels en antagelse om at Danmarks skal føre en særdeles aktivistisk udenrigspolitik i forhold til den tidligere førte politik, herunder også at det er legitimt at gå i krig uden FN-mandat.

Tesen bagved denne vejledning er at der gennem filmen og dens virkemidler

tegnes et billede af de danske beslutningstagere/politikere og hærens øverste ledelse svigtede, mens at den menige soldat var klar til at forsvare landet mod fjenden.

Ser man tesen i ovenstående diskursændring af dansk sikkerhedspolitik og udenrigspolitik og på eksempelvis Anders Fogh Rasmussens udsagn (se link) så nærmer man sig måske en dansk *Dolkestødslegende*.

De bagvedliggende pædagogiske og didaktiske overvejelser i forbindelse med kapitelinddelingen, bygger i høj grad på Dietrich Benner og Alexander von Oettingens tilgang til ikke-affirmativ undervisning, altså at vi ikke er bekræftende over for en særlig tænkning, men at det derimod må være elevernes egne refleksioner som skaber deres forståelsesramme indenfor denne tematik og dermed er med til at styrke deres egen dømmekraft til at kunne vurdere, hvad der er rigtigt og forkert, i forhold til den måde som de danske beslutningstagere/regering valgte at agere på. Dermed styrkes elevernes demokratiske dannelse og historiebrug også væsentlig mere end ved at man blot lægger en ureflekteret kritik ned over filmen eller begivenhederne dengang; det er netop diskussion og refleksion, som er omdrejningspunktet.

I Folkeskolen nr. 16 2017 udtaler Den tyske professor Dietrich Benner at alle tyske forbundsstater har tilsluttet sig fire nationale principper- to forbud og to påbud:

- Børn må ikke overtales til en specifik ideologi eller moral.
- Skolen må ikke indoktrinere.
- Undervisningen skal være kontroversiel.
- Undervisningen skal være flerstemmig og bygge på flere stemmer og perspektiver.

Det er ud fra denne pædagogiske, didaktiske og faglige forståelse samt vinkel at denne pædagogiske vejledning og undervisningsforløb er opbygget.

Hvilket giver det følgende problemstilling:

Hvilket billede tegner filmen (instruktøren), af den førte politik før, under og efter 9. april 1940? Og hvorfor kan det være problematisk?

Ud fra problemstillingen er spørgsmålene i kapitelinddelingen forsøgt udformet.

Inden selve undervisningsforløbet vil det være hensigtsmæssigt at anskueliggøre følgende sondringer til refleksion under forløbet:

- Hvad er historiebrug? -se gerne: <http://historielab.dk/historiebrug/>
- Filmisk kildeundersøgelse - brug evt.: <http://analysesiden.dk/filmanalyse/>
- Samt *Historie i levende billeder* - se denne under supplerende materialer
- Hav også gerne arbejdet i historie med emnerne *9. april 1940, Besættelsen og Samarbejdspolitikken* samt i samfundsfag også *dansk udenrigspolitik efter 1990'erne*.

- Lad eleverne se filmen enten selv eller i grupper inden undervisningen.

Generelt:

Filmens instruktør prøver at fremstå som værende autentisk i sit udtryk, det ses dels gennem farvekompositionen, men også i at den er meget handlingsorienteret - der er ikke mange scener, hvor der dvæles ved de enkelte karakterers refleksion mm.

Derfor kan man med fordel spørge generelt

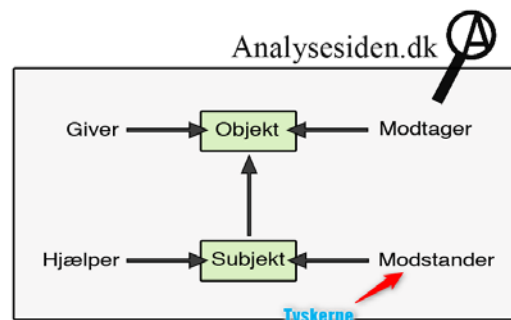
- Hvilken stemning forsøger filmens instruktør at skabe?
- Hvilken farvekomposition anvendes?
- Hvilket lydbillede forsøges skabt (stemning og valg af instrumenter)

Det er væsentligt at eleverne bliver opmærksom på at de få kamphandlinger (som fylder hele filmen) primært var lokaliseret til spredte træfninger i det Sønderjyske.

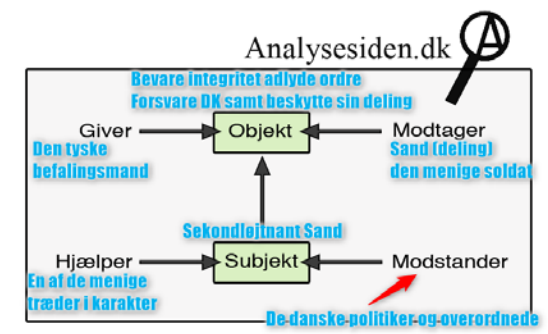
En anden vinkel er at sammenligne den myte/historiske fortælling, som forsøges fortalt bl. a. igennem filmen og sammenligne det med tyskernes Dolkestødslegende.

Selve undervisningsforløbet:

- Del eleverne ind i grupper og giv de forskellige grupper forskellige kapitler, de skal undersøge ud fra problemstillingen og arbejdsspørgsmålene i kapitlerne.
- Lav "Speeddating" hvor de forskellige grupper viser deres klip for andre grupper og argumentere for hvad de er nået frem til. Roter grupper hver 7 - 10 min.
- Lav i fællesskab en aktantmodelanalyse af filmen - se billeder:
  - Man skulle tro tyskerne var modstanderne i filmen:

- Men rent faktisk kan man argumentere for på baggrund af filmen at det mere er de danske politikere, som er Sands modstandere:

- Fælles opsamling - konkluder (hvis muligt) på problemstillingen og diskuter om tesen holder?
- Diskuter også om:
  - Hvilken betydning har ændringen i dansk udenrigspolitik?
  - hvordan eleverne vil have det med at skulle i krig i dag?

Brug evt. disse relevante links - eller uddrag - til at udfolde diskursen:

Anders Fogh Rasmussens velkomst på forsiden til sitet www.befrielsen1945.dk
<http://www.befrielsen1945.dk/velkommen.html#>

Anders Fogh Rasmussens tale ved 60 års jubilæet for samarbejdspolitikken:
<http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/anders-fogh-rasmussen-v-om-samarbejdspolitikken-29-august-2003/>

Supplerende materialer

Til lærerens inspiration:

Historie i levende billeder af Rasmus Falbe-Hansen, Columbus, 2013